

Številka dokumenta: 6045-03/2016-34

Datum: 14.05.2018

MERILA

ZA UMEŠČANJE DODATNE KVALIFIKACIJE V SLOVENSKO OGRODJE KVALIFIKACIJ (SOK)

V skladu z 8. in 13. členom Zakona o slovenskem ogrodju kvalifikacij (Uradni list RS št. 104/2015) je Center RS za poklicno izobraževanje (v nadaljevanju: CPI) kot Nacionalna koordinacijska točka SOK in EOK (v nadaljevanju: NKT SOK-EOK) pripravil predlog meril za umeščanje dodatne kvalifikacije v SOK.

Izhodišče: v SOK se umeščajo samo tiste kvalifikacije, ki gredo skozi formalne postopke akreditacije. Ti postopki so opisani.

Definicija dodatne kvalifikacije:

Dodatna kvalifikacija je kvalifikacija, ki dopolnjuje usposobljenost posameznika na doseženi ravni in na določenem strokovnem področju ter je vezana na potrebe trga dela.

Postopek umeščanja dodatne kvalifikacije v SOK je sledeč:

- vlogo za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK pri CPI lahko vloži delodajalec, skupina delodajalcev ali Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje na predpisanem obrazcu, ki ga določi NKT SOK-EOK;
- Vloga vsebuje najmanj naslednje podatke:
  - program usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije,
  - potrebe na trgu dela,
  - standard kvalifikacije,
  - opis postopka zagotavljanja kakovosti s samoevalvacijo,
  - reference na ustreznem delovnem področju,
  - izvajalca programa usposabljanja, ki to izvaja na podlagi pogodbe, če to ni predlagatelj sam
  - izjavo predlagatelja, da bo dodatno kvalifikacijo izvajal za potrebe lastne dejavnosti, v primeru, da vlogo odda skupina delodajalcev, je potrebno priložiti dogovor med skupino delodajalcev, iz katerega je razvidno: da se delodajalci povezujejo za namen dodatne kvalifikacije, ki jo bodo izvajali za potrebe lastne dejavnosti; kateri delodajalec bo predlagatelj dodatne kvalifikacije; da vsi delodajalci izkazujejo reference na strokovnem področju dodatne kvalifikacije.

- CPI strokovno oceni vlogo in pripravi mnenje o ustreznosti vloge in programa usposabljanja.
- strokovna komisija NKT EOK-SOK na podlagi pozitivnega mnenja v roku enega meseca sprejme odločitev glede vloge in pripravi predlog za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK;
- NKT SOK-EOK posreduje predlog za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK ministru, pristojnemu za delo, ki s sklepom umesti dodatno kvalifikacijo v SOK, NKT SOK-EOK pa le-to vpiše v register kvalifikacij SOK.

Svetovalci CPI pri pripravi strokovne ocene presojujejo in utemeljujejo, ali so predlagana zahtevnostna raven, obseg učnih izidov ter postopki preverjanja in pogoji za pridobitev dodatne kvalifikacije ustrezni ali ne.

Pri presoji se upošteva naslednje kriterije:

I. Strokovna ustreznost predlagatelja

- 1) Ali predlagateljeva temeljna dejavnost ni izobraževanje?
- 2) Ali je ena izmed dejavnosti predlagatelja vezana na strokovno področje dodatne kvalifikacije?
- 3) Ali predlagatelj izkazuje reference na strokovnem področju dodatne kvalifikacije? Potrebno je dokazati neposredno povezavo med vsebino dodatne kvalifikacije in strokovnimi referencami predlagatelja.
- 4) Kako predlagatelj zagotavlja kakovost programa usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije (upoštevanje kroga kakovosti: Načrtovanje – izvajanje – vrednotenje – ukrepanje)

II. Umestitev v obstoječo kvalifikacijsko strukturo

- 5) Ali predlagana raven dodatne kvalifikacije smiselno odraža njeno umestitev v obstoječo kvalifikacijsko strukturo na določenem strokovnem področju. Pri tem si skupina pomaga z izpisom kvalifikacijske strukture določenega strokovnega področja iz registra kvalifikacij SOK¹;
- 6) Ali gre za dodatno kvalifikacijo kot jo opredeljuje Zakon SOK. Ali dodatna kvalifikacija dopolnjuje usposobljenost kandidata na doseženi ravni in na določenem strokovnem področju, kakor tudi katere kvalifikacije na tej ravni na določenem področju že obstajajo, imenovana skupina preveri v registru kvalifikacij SOK;

III. Zahtevnostno raven dodatne kvalifikacije v SOK

- 7) Ali predpisani učni izidi v standardu dodatne kvalifikacije in programu usposabljanja odražajo predlagano zahtevnostno raven dodatne kvalifikacije v SOK. Pri tem imenovana skupina presoja:
  - ali se navedeni učni izidi po vsebini, vrsti, kompleksnosti in zahtevnosti odražajo v opisnikih predlagane zahtevnostne ravni SOK (Priloga 1), ter
  - ali je glede na kompleksnost, zahtevnost in obsežnost učnih izidov na določeni ravni SOK dodatna kvalifikacija primerljiva z izobrazbami in poklicnimi kvalifikacijami na isti zahtevnostni ravni na določenem strokovnem področju (Register kvalifikacij SOK);

IV. Zapis učnih izidov

- 8) Ali so učni izidi v standardu kvalifikacije in programu usposabljanja zapisani na način:
  - da izhajajo iz perspektive učečega se: izražajo tisto, kar naj bi učeči se vedel in znal napraviti,
  - da se jih da preveriti: učni izidi so opredeljeni z aktivnimi glagoli,
  - da njihovo število ne ovira preglednosti in kakovosti ocenjevanja;

V. Kreditno vrednotenje programa usposabljanja

---

¹ <http://www.nok.si/register-kvalifikacij-sok/>

- 9) Ali je program usposabljanja kreditno ovrednoten in kakšno je število pridobljenih kreditnih točk: iz kreditnih točk programa usposabljanja je razviden obseg posamezne dodatne kvalifikacije²;

VI. Preverjanje učnih izidov

- 10) Ali so postopki preverjanja učnih izidov, ocenjevalci ter pogoji za pridobitev dodatne kvalifikacije jasno opredeljeni v standardu kvalifikacije in programu usposabljanja: postopki preverjanja morajo obsegati učne izide celotne dodatne kvalifikacije.

CPI vpiše sprejeto in potrjeno dodatno kvalifikacijo s strani ministra, pristojnega za delo, v register kvalifikacij SOK po metodologiji opisa kvalifikacije kot prikazano v tabeli 1.

Tabela 1: Primer opisa dodatne kvalifikacije

Ime kvalifikacije	
Tip kvalifikacije	
Vrsta kvalifikacije	
Vstopni pogoji (če relevantno)	
ISCED področje	
Raven kvalifikacije	SOK EOK EOVK (če relevantno)
Učni izidi	Kandidat/kandidatka je zmožen/zmožna:
Ocenjevanje in zaključevanje	Ocenjevalci: Pogoj za pridobitev dodatne kvalifikacije:
Izvajalci	Ime: Url:
Predlagatelj	
Obdobje veljavnosti	

Viri in priporočena literatura:

- Navodila za pripravo vloge za umestitev dodatne kvalifikacije v slovensko ogrodje kvalifikacij (Delovno gradivo) (2016). Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
- Smernice za implementacijo in uporabo slovenskega ogrodja kvalifikacij in učnih izidov v praksi (2015). Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.

² Kreditna točka je merska enota za vrednotenje vseh oblik dela, ki ga mora opraviti povprečen kandidat za doseganje ciljev in učnih izidov programa usposabljanja (ali njegov strokovnih modulov). 1 kreditna točka je ovrednotena s 25 urami dela usposabljanja.

Priloga 1: Opisniki ravni SOK

	Znanje	Spretnosti	Kompetence
	<i>Je rezultat učenja in osvajanja pojmov, načel, teorij in praks. Pridobivanje znanja poteka v različnih okoljih: v izobraževalnem procesu, pri delu in v kontekstu zasebnega ter družbenega življenja.</i>	<i>V okviru nacionalnega ogrodja kvalifikacij so spretnosti opisane kot kognitivne (npr. uporaba logičnega, intuitivnega in ustvarjalnega mišljenja) in/ali praktične (npr. ročne, kreativne spretnosti in uporaba materialov, orodij in instrumentov).</i>	<i>Se nanašajo na sposobnost uporabe in povezovanja znanja in spretnosti v izobraževalnih, profesionalnih in osebnih situacijah. Kompetence razvrščamo glede na kompleksnost, samostojnost in odgovornost delovanja. Ločimo generične in poklicno specifične kompetence.</i>
Raven 1	Elementarno splošno znanje, ki omogoča nadaljnje sistematično učenje.	Osnovna pismenost ter sposobnost učenja podatkov in pojmov. Izkazovanje praktičnih spretnosti za izvajanje enostavnih, ponavljajočih se opravil ali kratkega niza enostavnih opravil.	Usposobljenost za delovanje v podrobno opredeljenem in zelo strukturiranem okolju.
Raven 2	Temeljno splošno in uporabno znanje, ki obsega razumevanje glavnih družbenih in naravnih pojmov, procesov in zakonitosti; je podlaga za nadaljnje učenje in družbeno udejstvovanje.	Temeljna pismenost in izkazovanje praktičnih spretnosti, vključno z uporabo osnovnih orodij, metod in materialov. Izvajanje enostavnih, ponavljajočih se opravil, sestavljenih iz manjšega števila operacij.	Usposobljenost za omejeno samostojno delovanje na podlagi ustnih ali pisnih navodil ter za pridobivanje novih znanj in spretnosti v predvidljivem in strukturiranem kontekstu. Sprejemanje omejene odgovornosti.
Raven 3	Pretežno praktično, življenjsko in poklicno uporabno znanje z nekaj teoretične podlage, pridobljeno predvsem na podlagi proučevanja primerov ter posnemanja in urjenja v kontekstu določene stroke.	Temeljna pismenost in izkazovanje praktičnih spretnosti v omejenem obsegu, vključno z uporabo ustreznih orodij, metod in materialov. Uporabljanje znanih rešitev pri reševanju predvidljivih problemov v omejenem obsegu. Izvajanje preglednih in standardiziranih opravil.	Usposobljenost za pridobivanje novih znanj in spretnosti v strukturiranem kontekstu ob ustreznem vodenju. Usposobljenost za omejeno samostojno delovanje v predvidljivem in strukturiranem kontekstu na podlagi enostavnih ustnih ali pisnih navodil. Sprejemanje omejene odgovornosti.
Raven 4	Pretežno poklicno znanje, dopolnjeno s poznavanjem teoretičnih načel, zlasti tistih iz stroke. Pred načeli znanstvene sistematičnosti ima prednost proučevanje primerov, povezovanje in uporaba znanj.	Uporabljanje znanja pri reševanju različnih opravil in problemov, lahko tudi v manj tipičnih situacijah. Obvladovanje spretnosti, ki so glede na območje delovanja široke in specializirane, vključno z uporabo ustreznih orodij, metod, različnih tehnoloških postopkov in materialov. Izvajanje relativno preglednih, manj standardiziranih opravil.	Usposobljenost za delovanje v znanem in manj znanem okolju z večjo stopnjo odgovornosti in samostojnosti. Prevezemanje odgovornosti za lastnosti in kakovost izdelkov/storitev, povezanih z delovnimi opravili oziroma delovnim procesom. Prevezemanje odgovornosti za lastno učenje. Pridobivanje novega znanja in spretnosti v nadzorovanem okolju. To raven označuje določena podjetniška usmerjenost, sposobnost organiziranja in vključevanja v delovne skupine.

	Znanje	Spretnosti	Kompetence
Raven 5	Splošno in/ali strokovno znanje, pridobljeno s spoznavanjem različnih znanstvenih in/ali strokovnih področij in teoretičnih načel. Predstavlja temelj za nadaljnje učenje in nekoliko poglobljeno razumevanje stroke. Učenje poteka predvsem z analitičnim mišljenjem.	Izkazovanje spretnosti, ki so glede na območje delovanja široke, lahko so tudi specializirane, vključno z uporabo ustreznih orodij, metod, različnih tehnoloških postopkov, materialov in teorij. Ovrednotenje in uporaba informacij za oblikovanje odločitev in rešitev različnih problemov oziroma netipičnih situacij. Oblikovanje rešitev v povezavi z dobro opredeljenimi abstraktnimi problemi. Izvajanje raznolikih, pogosto nestandardiziranih opravil.	Usposobljenost za delovanje v različnih in specifičnih okoljih. Prevzemanje odgovornosti za lastnosti in kakovost delovnega procesa in rezultatov, pri čemer izkazuje samostojnost in določeno mero samoiniciativnosti. Prevzemanje odgovornosti in iniciative za pridobivanje novega znanja in spretnosti. To raven označuje podjetniška usmerjenost, sposobnost organiziranja in vključevanja v kompleksne in heterogene delovne skupine.
Raven 6	Strokovno in teoretično znanje na določenem področju in praktično znanje za reševanje konkretnih strokovnih nalog. Znanje omogoča reševanje zahtevnejših opravil na specifičnih področjih stroke.	Izvajanje zahtevnejših operativno-strokovnih opravil, povezanih z deli v pripravi, kontroli in vodenju delovnih procesov. Naloge so glede na območje delovanja kompleksne, praviloma specializirane, vključujejo abstraktno mišljenje in uporabo ustreznih orodij, metod, različnih tehnoloških postopkov, materialov in teorij.	Usposobljenost za delovanje v različnih in specifičnih okoljih z elementi ustvarjalne aktivnosti. Samostojno delovanje, pri katerem je značilno prevzemanje odgovornosti za delo posameznikov in skupin ter materialnih virov in informacij. Ob tem je pomembno osnovno povezovanje in umeščanje problematike v splošni družbeni kontekst. Prepoznavanje lastnih učnih potreb in skrb za prenos znanja v delovnem okolju.
Raven 7	Poglobljeno strokovno teoretično in praktično znanje na določenem področju, podprto s širšo teoretično in metodološko osnovo.	Izvajanje kompleksnih operativno-strokovnih opravil, ki vključujejo tudi uporabo metodoloških orodij. Obvladovanje zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov ob samostojni uporabi znanja v novih delovnih situacijah. Diagnosticiranje in reševanje problemov v različnih specifičnih delovnih okoljih, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Osnova za izvirna dognanja/stvaritve in kritično refleksijo.	Usposobljenost za delovanje v različnih okoljih in na različnih funkcijah ter za posredovanje novega znanja. Sprejemanje odgovornosti za določanje in doseganje lastnih rezultatov dela in/ali rezultatov dela heterogene skupine na opredeljenih področjih dela. Usposobljenost za argumentirano razpravo v specifičnih delovnih okoljih, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Prepoznavanje lastnih potreb po učenju, prevzemanje pobude za lastno učenje, usposobljenost za prenos znanja v skupini.
Raven 8	Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje z elementi raziskovanja, ki je osnova za zelo zahtevno strokovno delo.	Obvladovanje zelo zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov in metodoloških orodij na specializiranih področjih. Načrtovanje in vodenje delovnega procesa na podlagi ustvarjalnega reševanja problemov, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Sposobnost izvirnih dognanj/stvaritev in kritične refleksije.	Samostojno in avtonomno izvajanje nalog v praviloma netipičnih okoljih v širših ali multidisciplinarnih kontekstih. Sposobnost prevzemanja odgovornosti za lastni profesionalni razvoj ter poučevanja drugih. Sprejemanje odgovornosti za odločitve, ki so povezane z aktivnostmi, procesi ter vodenjem kompleksnih in heterogenih skupin.
Raven 9	Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje za izvirno znanstveno-raziskovalno/umetniško delo, ki ustvarja novo znanje/stvaritve.	Načrtovanje, vodenje in izvajanje najzahtevnejših del, vključno z udeležbo pri znanstvenoraziskovalnih/vrhunskih umetniških projektih, ter reševanje teoretičnih in praktičnih problemov v posebnih delovnih situacijah. Sposobnost kompleksnih izvirnih dognanj/stvaritev, kritične refleksije.	Avtonomno izvajanje nalog v netipičnih okoljih, širših ali večdisciplinarnih kontekstih v povezavi z bazičnim in/ali uporabnim znanstvenoraziskovalnim/umetniškim delom. Sposobnost prevzemanja odgovornosti za lastni profesionalni razvoj in razvoj stroke. Usposobljenost za neodvisno, profesionalno in etično usmerjanje lastnega učenja in učenja drugih v različnih kontekstih.

	Znanje	Spretnosti	Kompetence
Raven 10	Poglobljeno znanje za samostojno izvirno znanstveno in raziskovalno/umetniško delo ali razvoj stroke na najvišji ravni, kar je povezano z znanstvenim, strokovnim ali umetniškim uveljavljanjem doma in v mednarodnem prostoru.	Načrtovanje, vodenje in izvajanje najzahtevnejših del, vključno z znanstvenoraziskovalnimi/umetniškimi projekti, ter reševanje najzahtevnejših teoretičnih in praktičnih problemov. Sposobnost kritične refleksije, poglobljenega abstraktnega razmišljanja in sinteze novih in kompleksnih idej.	Usposobljenost za izrazito avtonomno/vrhunsko ustvarjanje, interpretiranje ter iskanje odgovorov na abstraktna in najbolj kompleksna vprašanja v stroki, znanosti ali umetnosti. Sposobnost za prenos znanja med stroko in znanostjo v kritičnem dialogu ter zmožnost odgovornega presojanja posledic uporabe novega znanja v različnih kontekstih.